

แนวทางการพัฒนาอัจฉริยะออทิสติก

AUTISTIC SAVANT & CARE

นายแพทย์ทวีศักดิ์ ลีรัตนเรขา ... จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

“อัจฉริยะออทิสติก” หรือ “ออทิสติกชาวองต์” (autistic savant) คือ บุคคลอัจฉริยะหรือผู้ที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน ที่เป็นออทิสติกด้วย ส่วนใหญ่พบติดตัวมาตั้งแต่แรกเกิดเลยก็ว่าได้ แต่ก็อาจเกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝนในภายหลังได้เช่นเดียวกัน ทั้งในช่วงวัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ หรือแม้กระทั่งในวัยสูงอายุก็ตาม

การเรียนรู้และฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ช่วยพัฒนาความสามารถพิเศษได้มาก โดยเฉพาะทักษะด้านคณิตศาสตร์ ทักษะด้านศิลปะ ทักษะด้านดนตรี และทักษะกลไก มิติสัมพันธ์ จากเริ่มแรกเป็นการจดจำและทำซ้ำได้เหมือนต้นแบบ (duplication) สามารถพัฒนาจนมีไหวพริบ ปฏิภาณ (improvisation) มากขึ้น และสามารถริเริ่มสร้างสรรค์ (creation) ด้วยตนเองได้ในที่สุด

ในอดีตเชื่อว่า การดูแลเด็กกลุ่มนี้จะต้องเลือกเอาระหว่างการแก้ไขความบกพร่อง (eliminating the defect) หรือจะส่งเสริมความสามารถพิเศษ (training the talent) เพราะเชื่อว่าเมื่อแก้ไขความบกพร่องจนดีขึ้นแล้ว ความสามารถพิเศษที่มีอยู่จะสูญหายไป

เนื่องจากในปี พ.ศ. 2520 ดร. Lorna Selfe รายงานกรณีศึกษา “Nadia” และรายงานผลการศึกษาระยะยาวในปี พ.ศ. 2554 นาเดียเป็นเด็กออทิสติกที่มีความสามารถพิเศษด้านการวาดภาพ แสดงให้เห็นโดดเด่นตั้งแต่อายุ 3 ขวบ แต่ความสามารถเหล่านี้หายไปเมื่อเธอเข้าโรงเรียน แม้จะพยายามสร้างแรงจูงใจ และฝึกสอนทักษะให้เพิ่มเติม แต่เธอก็ไม่สนใจและไม่ได้แสดงความสามารถด้านนี้ให้เห็นอีก ไม่สามารถหาคำอธิบายว่าเกิดอะไรขึ้น แต่ก็ก็เป็นเพียงกรณีศึกษาส่วนน้อยที่มีรายงานอย่างเป็นทางการ ในขณะที่อีกหลายกรณี พบว่า ความสามารถพิเศษมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ควบคู่ไปกับพัฒนาการที่ดีขึ้น

ในปัจจุบันพบว่า ความเป็นอัจฉริยะหรือความสามารถพิเศษเฉพาะด้านเหล่านี้ ไม่ได้ลดลงหรือหายไปเมื่อพัฒนาการดีขึ้นตามความเชื่อแบบเดิม เห็นได้ชัดจากกรณีของ “คิม พิค” และ “สตีเฟน วิลท์เชียร์” ซึ่งเขามีการพัฒนาทักษะทางสังคมและการสื่อสารที่ดีขึ้นมาก หลังจากเขาโตตั้งและเดินทางไปแสดงความสามารถอัจฉริยะให้เห็นทั่วโลก

การส่งเสริมความสามารถพิเศษเฉพาะด้านที่มีอยู่ในเด็กออทิสติก โดยนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียน ที่ทำงาน หรือที่บ้าน ยังพบว่าช่วยลดความบกพร่องที่มีในตัวเด็กควบคู่กันไปด้วย

ในการดูแล สามารถช่วยเหลือทั้ง 2 แนวทางควบคู่กันไปได้ โดยเปลี่ยนความหมกมุ่นในกิจกรรมเฉพาะบางอย่างที่เด็กสนใจ จากหมกมุ่นแบบซ้ำซากจำเจ ให้เป็นพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมายมากขึ้น จากเรื่องที่เด็กสนใจค่อย ๆ ขยายขอบเขตความสนใจ ให้กว้างขึ้น ลึกซึ้งขึ้น และมีมุมมองที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ก็เชื่อว่าจะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาได้เต็มศักยภาพ โดยหลงเหลือความบกพร่องน้อยที่สุด

แนวทางการพัฒนาความเป็นอัจฉริยะ หรือความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน ในอัจฉริยะออทิสติก จะเป็นการบูรณาการเทคนิควิธีที่ใช้ในการดูแลเด็กอัจฉริยะ และเด็กออทิสติกเข้าด้วยกัน

เทคนิควิธีที่ใช้ในการดูแลเด็กอัจฉริยะ คือ จัดห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (enrichment) และมีที่ปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด (mentorship) เป็นต้น

เทคนิควิธีที่ใช้ในการดูแลเด็กออทิสติก คือ การวิเคราะห์และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Applied Behavior Analysis: ABA) การฝึกแก้ไขการพูด (speech therapy) การใช้กลวิธีการรับรู้ผ่านการมอง (visual strategies) การเสริมสร้าง

ทักษะทางสังคม (social skill training) รวมถึงการบำบัดทางเลือก (alternation therapy) ในรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็ก

สำหรับระบบคิดในเด็กอัจฉริยะออทิสติก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ คิดเป็นภาพ (visual thinkers) คิดเป็นรูปแบบ (pattern thinkers) และคิดเป็นคำพูด (verbal thinkers) เมื่อทราบว่าเด็กมีระบบคิดแบบไหนแล้ว ก็จะสามารถหาวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กได้ไม่ยาก

หัวใจสำคัญในการพัฒนา คือ การทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan; IEP) ให้เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถพิเศษ และระดับความสามารถในการเรียนรู้ เมื่ออัจฉริยะออทิสติกได้รับการดูแลในแนวทางที่เหมาะสม ก็จะสามารถดึงศักยภาพที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง

- Miller LK. (2005). What the savant syndrome can tell us about the nature and nurture of talent. **Journal for the Education of the Gifted**. 28(3): 361-73.
- Selfe L. (2011). **Nadia revisited: A longitudinal study of an autistic savant**. New York: Psychology Press.
- Treffert DA. (2005). **The autistic savant**. [Online]. Available URL: <http://www.wisconsinmedicalsociety.org/savant/savantsyndrome.cfm>
- Treffert DA. (2014). Savant syndrome: Realities, myths and misconceptions. **J Autism Dev Disord**. 44: 564-71

บทความทั้งหมดยินดีให้นำไป เผยแพร่เพื่อความรู้ได้ โดยกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มา

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2565). **แนวทางการพัฒนาอัจฉริยะออทิสติก**. [Online]. Available URL: happyhomeclinic.com/savant06-autisticsavant-care.html

(บทความต้นฉบับ มกราคม 2565)